

The Relationship between Leadership of Administrators and School Effectiveness under Samut Sakhon, Samut Songkhram Secondary Educational Service Area Office

Somying Chantaruthai^{1*} and Prapot Yamtim¹

¹ Department of Educational Administration, Faculty of Education, Bangkok Thonburi University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: somyingsport75906@gmail.com

ABSTRACT

This research article objectives were: (1) to study leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Office Samut Sakhon, Samut Songkram; (2) to study effectiveness of school under the Secondary Educational Service Office, Samut Sakhon, Samut Songkram; (3) to study relationship between leadership of administrators and effectiveness of school under the Secondary Educational Service Office Samut Sakhon, Samut Songkram. This research was a survey research. The population consisted of 1,049 teachers in school under the Secondary Educational Service Office Samut Sakhon, Samut Songkram. The sample was 138 teachers in school under the Secondary Educational Service Office Samut Sakhon, Samut Songkram. The sample size was determined by packaged program G Power 3.1 and obtained by stratified random sampling technique. The instrument used for data collection was a questionnaire about leadership of school administrators and effectiveness of school. The statistics used for data analysis were mean, Standard Deviation, and hypothesis testing by Pearson product-moment correlation coefficient. The research results were found that: Leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Office Samut Sakhon, Samut Songkram in the overall and all aspects were at high level. Effectiveness of school under the Secondary Educational Service Office Samut Sakhon, Samut Songkram in the overall and all aspects were at high level. Relationship between leadership of administrators and effectiveness of school under the Secondary Educational Service Office Samut Sakhon, Samut Songkram was positive moderate level at .01 statistical significant.

Keywords: Leadership, School Effectiveness, School Administrators

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม

สมหญิง จันทุไทย^{1*} และ ประพจน์ แยมทิม¹

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: somyingsport75906@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม (2) ศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรคือครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม จำนวน 1,049 คน กลุ่มตัวอย่างคือครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม จำนวน 138 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป จี พาวเวอร์ 3.1 และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลของโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงครามโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ที่ระดับนัยสำคัญ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ประสิทธิผลโรงเรียน, ผู้บริหารสถานศึกษา

© 2024 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

การบริหารจัดการสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่ต้องการนั้นผู้บริหารสถานศึกษาถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในกรอบภารกิจของงานในสถานศึกษาเป็นอย่างดี มีวิสัยทัศน์ มีปฏิภาณไหวพริบดี มีบุคลิกภาพ มีความคิดริเริ่ม รู้จักปรับปรุงแก้ไขงาน มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจ มีความรับผิดชอบสูง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ประสานงานได้ดีมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงและยอมรับนับถือเห็นคุณค่าของผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่สามารถนำบุคลากรในองค์กรให้มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่จะปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันได้ ภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยสำคัญของผู้บริหารและผู้นำที่เป็นนักบริหารมืออาชีพ ที่สามารถสร้างการชักนำและมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นซึ่งเกณฑ์พิจารณาความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาจะพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของงาน ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ความสำเร็จและประสิทธิภาพของงาน ซึ่งสอดคล้องกับภารดี อนันต์นาวี (2557) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับองค์กรทุกประเภทไม่ว่าองค์กรของรัฐหรือเอกชน เพราะองค์กรจะมีความเจริญรุ่งเรืองหรือตกต่ำหรือไม่เพียงใดนั้น สาเหตุหนึ่งมาจากการที่ผู้บริหารในองค์กรนั้นมีภาวะผู้นำเพียงพอที่จะโน้มน้าวให้บุคลากรทำงานให้แก่องค์กรตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่นั่นเอง ผู้บริหารจึงนับว่ามีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาและส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ธร สุนทรายุทธ (2556) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ผู้นำ

เป็นศูนย์กลางของกระบวนการกลุ่มเป็นผู้มีโอกาสติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากกว่าทุกคนในกลุ่ม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของกลุ่มสูง มีบุคลิกภาพ ความสามารถเหนือบุคคลทั่วไป สามารถชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติตามที่ต้องการได้ใช้อิทธิพลหรือกระบวนการใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นเพื่อให้เขามีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ตลอดจนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์การมองปัญหาและเผชิญกับสถานการณ์เก่าๆ ด้วยวิธีการใหม่ๆ มีการให้กำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา

อย่างไรก็ตามเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นประเด็นที่ทำทนายคือประสิทธิผลของโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมคาดหวังจะให้สถานศึกษาดำเนินการให้เป็นไปตามความต้องการของสังคมซึ่งพิจารณาหรือประเมินได้จากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่มีความกดดันได้ รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดีก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานของครูความมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานนั้นเป็นผลผลิตของการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีซึ่งเป็นผลมาจากการที่ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญต่อความสำเร็จและความรุ่งเรืองขององค์กร

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงครามซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาเพียงไม่กี่ปีหลายคนก็ก้าวเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาโดยไม่ผ่านการเป็นรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ขาดการพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเน้นการบริหารจัดการโดยยึดกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดและไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเท่าที่ควร (มณูญ เพชรมีแก้ว 2566) กลับไปให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางด้านอาคารสถานที่เป็นลำดับต้นๆ ซึ่งสภาพการณ์ดังกล่าวย่อมส่งผลให้คุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมไม่เป็นไปตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ประกอบกับมีการโยกย้ายของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเพื่อไปสู่วิทยาลัยโรงเรียนที่ใหญ่ขึ้นจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้การพัฒนาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขาดความต่อเนื่อง

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงครามเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงครามให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 โรงเรียน 1,049 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*Power 3.1 ค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) เป็นขนาดปานกลางเท่ากับ 0.3 ค่าความน่าจะเป็นของความคาดเคลื่อนในการทดสอบ 0.05 ค่าอำนาจการทดสอบ

เท่ากับ 0.95 และกำหนดค่า p สำหรับสมมติฐานหลัก เท่ากับ 0 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 คน และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่มตามสัดส่วน จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าความตรง (Validity) เท่ากับ 1 ทุกข้อ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (tryout) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ .94

3. สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยส่งมอบแบบสอบถามให้ครูพร้อมทั้งกำหนดนัดหมาย วัน เวลาเพื่อขอรับคืนและติดตามด้วยตนเองได้แบบสอบถามกลับคืนมา 138 ชุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร – สมุทรสงคราม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 ศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาวะผู้นำของผู้บริหารประยุกต์ใช้แนวคิดของดูบริน (Dubrin, 2007) กล่าวว่าภาวะผู้นำที่ผู้บริหารจะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับตนเองประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ความรู้รอบยอดและพฤติกรรมชั้นนำ 2) ความรู้จากการเห็นตัวอย่างบทบาทภาวะผู้นำของคนอื่น 3) การแสวงหาประสบการณ์จากการฝึกฝน 4) การได้รับทักษะที่เป็นประโยชน์หรือสมรรถนะจากที่อื่นๆ และ 5)การนำไปปฏิบัติจริง

ประสิทธิผลของโรงเรียนผู้วิจัยได้ปรับประยุกต์ใช้แนวคิดของมอทท์ (Mott, 1972 cite by Hoy and Miskel, 2001) ใน 4 ด้าน 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3)ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .42) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านความรู้จากการเห็นตัวอย่างบทบาทภาวะผู้นำของคนอื่น ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .43) รองลงมาด้านความรู้รอบยอดและพฤติกรรมชั้นนำ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .43) ด้านการได้รับทักษะที่เป็นประโยชน์ หรือสมรรถนะจากที่อื่น ($\bar{X} = 4.17$,

S.D. = .47) ด้านการแสวงหาประสบการณ์จากการฝึกฝน ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = .51) และ ด้านการนำไปปฏิบัติจริง ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = .58) ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม

ประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = .34) โดยด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = .49) รองลงมาด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = .52) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X}$ = 4.08, S.D. = .50) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = .64) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน (Y) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .526 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Y1) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (Y2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .841, .749 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ในขณะที่เดียวกันมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Y4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.188 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงครามได้ตระหนักเห็นความสำคัญปรับตัวพร้อมทั้งพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้มีความรอบรู้ในการบริหารงานท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงการแข่งขันกันพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570) ในขณะเดียวกันกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายเร่งรัดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาให้มีภาวะผู้นำจะเห็นได้ว่าการคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการอบรมพัฒนาอย่างเข้มข้นที่จะไปปฏิบัติงานจริงทั้งในด้านของความรู้ การปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างต่อผู้ร่วมงาน จรรยาบรรณ การบริหารแบบมุ่งผลสำเร็จ เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญเฉพาะเชื่อว่าผู้บริหารเป็นบุคลากรสำคัญในการที่จะนำนโยบายของต้นสังกัดไปสู่การขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรมดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีภาวะผู้นำหรือความสามารถของผู้นำในการใช้ศิลปะ อิทธิพล อำนาจหน้าที่และพลังอำนาจที่มีอยู่เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลดำเนินงานในหน้าที่รับผิดชอบให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างไรก็ตามข้อค้นพบจากการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธรรมรัตน์ บุผาชาติ และคณะ (2565) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุเมธ งามนก (2560) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบริษัทไทยกสิกรสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนบริษัทไทยกสิกรสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

ประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ากระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายที่

ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการขับเคลื่อนผ่านกลไกของผู้บริหารสถานศึกษาจึงได้กระจายอำนาจทางการศึกษาที่ต้องการจะให้สถานศึกษามีอิสระมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) กับทั้งยังเป็นการสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรงประกอบกับกระแสความตื่นตัวในเรื่องของการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพผู้เรียนซึ่งถือได้ว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายความสำเร็จแต่อย่างไรก็ตามผู้บริหารจะดำเนินการแต่เพียงลำพังคงเป็นไปได้ยากจำเป็นต้องให้ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับเชื่อมั่นศรัทธา ซึ่งสอดคล้องกับ ปฎิมา คำชมภู (2560) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาเป็นผลที่เกิดจากความสามารถในการดำเนินการบริหารความสำเร็จของผลการปฏิบัติงานที่เป็นไปหรือบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ตั้งไว้ในหน่วยงานของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามข้อค้นพบจากการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของศุภกร อินทร์ล้า (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ต้องพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำที่จำเป็นต่อการบริหารโรงเรียนเพราะภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นสิ่งที่สำคัญที่สามารถทำให้องค์กรมั่นใจได้ว่าเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่องค์กรต้องการจะมีแนวโน้มเป็นไปตามที่คาดหวังทำให้หลายๆองค์กรมุ่งเน้นการพัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำ ทำนองเดียวกันผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับณฤมล สุวรรณรงค์ (2564) กล่าวว่า ประสิทธิภาพเป็นความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ขององค์กรทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธรรมรัตน์ บุปผาชาติ และคณะ (2565) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นนทน์ภูดา ว่องประจันต์ (2558) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงครามทำให้เกิดองค์ความรู้ดังนี้

1. ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำโดยพัฒนาตนเองใน 5 ด้าน ดังนี้ 1) พัฒนาให้มีความรู้รอบยอดและพฤติกรรมชั้นนำ 2) พัฒนาให้มีความรู้จากการเห็นตัวอย่างบทบาทภาวะผู้นำของผู้อื่น 3) พัฒนาด้วยการแสวงหาประสบการณ์จากการฝึกฝน 4) พัฒนาให้ตนเองมีทักษะที่เป็นประโยชน์หรือสมรรถนะจากที่อื่นๆ และ 5) นำองค์ความรู้ประสบการณ์เพื่อไปปฏิบัติจริง

2. เกณฑ์หรือตัวชี้วัดของการพิจารณาประสิทธิผลของโรงเรียนที่เป็นรูปธรรมใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา 4) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

สรุปผลการวิจัย

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านความรู้จากการเห็นตัวอย่างบทบาทภาวะผู้นำของคนอื่นรองลงมาด้านความรู้รอบยอดและพฤติกรรมชี้นำ ด้านการได้รับทักษะที่เป็นประโยชน์ หรือสมรรถนะจากที่อื่น ด้านการแสวงหาประสบการณ์จากการฝึกฝน และด้านการนำไปปฏิบัติจริง ตามลำดับ

ประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา รองลงมาด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ตามลำดับ

ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงในขณะเดียวกันมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำเชิงคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ดังนั้นผู้บริหารจึงควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำเชิงคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้มากยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการสรุปประเด็นและสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและตรงประเด็น ดังนั้นผู้บริหารจึงควรพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการสรุปประเด็นและสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและตรงประเด็นให้มากยิ่งขึ้น

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถอยู่ด้วยกันและมีเจตคติที่ดีต่อกัน ดังนั้นผู้บริหารจึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถอยู่ด้วยกันและมีเจตคติที่ดีต่อกันให้มากยิ่งขึ้น

1.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ทันกับเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปดังนั้นผู้บริหารจึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ทันกับเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม

2.2 ควรศึกษาวิจัยปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม

2.3 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม

เอกสารอ้างอิง

- ธรร สุนทรายุทธ. (2556). *ทฤษฎีองค์กรและพฤติกรรม: หลักการ ทฤษฎี การวิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ธรรมรัตน์ บุปผาชาติ, มิตรภาณี พุ่มกล่อม และ พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 10(40), 198-206.
- นนทนันดา ว่องประจันต์. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์).
- นฤมล สุวรรณรงค์. (2564). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- ปฐวิมา คำชมภู. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับ ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนในเขตอำเภอวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).*
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุง*. ชลบุรี: มนตรีการพิมพ์.
- มัญญ เพชรมีแก้ว (2566) *การสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาครสมุทรสงคราม*.
- ศุภกร อินทร์คล้าย (2556). *ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).*
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570) กลุ่มนโยบายและแผน*. สมุทรสาคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สุเมธ งามนก. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนบริษัทไทยกลีกรสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).*